

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 85.

— Sibiu, Mercuri 27/8 Novembre. —

1882.

Totu sinóde.

Este si acesta unu mare semnu alu timpului, cà pe càtu se inmultiescu propagatorii atheismului si alaturea cu acela crimele cele mai rafinate si mai indracite, pe atàta reprezentantii religiunei si ai confessiunilor religióse au inceputu a'si resfrange manecile si a se pune in positiune de aparare. In acelasiu timpu vediendu ei cà statulu amerintia cu subjugarea bisericeloru si cu supunerea loru la omnipotentia sa, la resbunarea atheistiloru si tóte capritiele organeloru administrative, preotimea se grupedia in sinóde si conferentie, mireni in congrese si convente, éra acésta o facu ei nu numai in Ungari'a si Transilvani'a, ci si in alte tieri, pe unde, cá si pe la noi, le-au ajunsu luminarea la degetu.

In Nr. 83 diseramu cà pentru episcopi'a rom. catolica cu residenti'a in Alba-Julia sinodulu sau cum ii dicu ei statulu rom.-catholicu compusu din preoti si seculari s'a convocatu pe 16 Nov., de atunci inse publicandu-se program'a acelei adunari bisericesci vedemu, cà aceea e convocata pe 20 Novembre; dara inainte de aceea di se tinu conferentie preparative pe la unele protopopiate, mai virtosu inse la Clusiu, unde r.-catholicii au parochia ce se póte dice a dóu'a residentia a episcopului.

Dintre punctele coprinse in program'a r.-cat. celu mai interesantu ni se pare acelu sunatoriu despre apararea gimnasieloru catolice de inghitire prin statulu civile.

Relative la convocarea celoru trei sinóde diecesane greco-catolice nu le cunóscemu programele, afara de informatiunea venita din o parte a diecesei Lugosiului, din care aflamu, cà preas. sa domnulu episcopu diecesanu Victoru Mihalyi a convocatu acelu sinodu pe domineca 12 Novembre (31 Oct.), inse asia, cà membrii convocati din afara se fia cu o di inainte la residentia, spre a participá la conferenti'a preparativa.

Agendele acestui sinodu (se pare cà si ale celorualte dóue) se voru margini mai multu pe langa luarea la cunoscintia si publicarea decreteloru

emanate dela sinodulu provinciale (episcopescu) tinutu in Blasiu pe la Rusalii, decrete care se tragu inca dela sinodulu I provinciale tinutu in a. 1872 adeca inainte cu 10 ani, ale carui acte apoi au trecutu prin cine scie ce crise colo pe susu. Dara de cumva nu ne insiéla tóte simptomele aparute pana acum pe planu, sémena tare, cà timpulu nu e de parte, in care bisericeloru voru reintrá in drepturile cuvenite loru dupa natur'a religiunei si a bisericeii, cerute categoricu de consciinti'a publica a popóraloru (vedi si corespondenti'a mai la vale).

Membrii ai sinodului sunt, conformu decreteloru susu citate: toti domnii canonici membrii capitulari (6), toti protopopii, viceprotopopii si administratorii de protopopiate, éra clerulu rurale are se se adune intre 1 si 8 Novembre in fiacare protopopiatu si se'si aléga din sinulu seu intru tóta libertatea, cu votu secretu, câte unu deputatu, luandu-se protocolu in regula despre decursulu alegerei.

— Din dieces'a Gherlei ni se scrie, cà la unii fii ai bisericeloru, chiaru mireni, le-a fostu frica se subscrie cunoscutulu memorialu. Frica? De cine? Pentru-ce? Pentru-cà tii la legea ta? Aici ati ajunsu, cà se ve fia frica a ve apará biseric'a? Nu cumva operatulu acela coprinde vreo espressionu ce ar loví in vreo lege a statului? Nu cumva elu atinge, fia macaru numai cá umbr'a omenésca, vreunu articlu alu credintiei, sau cà tinde la vreo reforma anticanonica in biseric'a? Sau cà le este frica de vreunu omu? Frumósa virtute christiana ar mai fi inca si un'a cá acésta. Tocma acuma, dilele acestea unulu din cei mai eruditi si mai renumiti arhiepiscopi r.-catalici din Ungari'a declará susu si tare, cà indolenti'a, indiferentismulu càtra afacerile bisericesci este unu pericolu din cele mai mari si e rusine; este unu pretextu cá se nu dai nici macaru denariulu veduvei pentru inaintarea moralei christiane. Cà se va supará episcopulu diecesanu? Numai asia ceva nu se póte. Acelu arhiepiscopu tine, ce e dreptu, fórtu strictu la opiniunile sale preconcepte; dara totu preas. sa este multu mai intieptu si mai cunoscatoriu de historia si ómeni, pentru-cà se póta crede vreodata, cà auctoritatea personala a unui singuru omu ar fi in stare a cumu, pe la finea vécului alu 19-lea, se

suplinésca la ómeni matori convictiuni de acelea, care se castiga numai din concertatiuni si discussiuni indelungate si prin esperientia bogata de diecimi de ani, la faci'a locului. Preste acésta, preas. sa numai resbunatoriu nu este capabilu se fia vreodata; temperamentu, educatiune, sciintia, in fine positiunea sa de sucesoru alu apostoliloru nu suferu nici cá prin visu o presupunere cá acésta. Episcopulu Gherlei este multu mai generosu decâtu se nu póta suferi opiniuni divergenti, si multu mai petrundetoriu decâtu se nu védia, cà cei carii pretindu si pentru mireni participare la afaceri bisericesci (care n'au de obiectu dogmele nici alte institutiuni strictu preotiesci), nicidecum nu o facu acésta din vreo vanitate, care ar fi numai de risu, ci o facu din ferbinte dorintia sincera de a veni in ajutorulu clerului, mai virtosu combatendu indiferentismulu pernitosu si subministrandu'i midiolóce spre a'si implini sacra missiune cu rezultate atàtu mai salutarie. Au bine este, au salutaru lucru este, de exemplu, cà asia numit'a inteligentia nu mai merge la biseric'a? Au bine este, cà poporulu, acelea oi, precum dicu a noi strainii in batjocura, au inceputu a imitá pe inteligentia in a fi indiferentu càtra biseric'a, prin urmare càtra religiune, càtra moralitate, càtra cultur'a spiritului si a ánimeloru? Si inca ceva: càtra limb'a si nationalitatea sa, in mani'a chiaru si a ministrului Trefort, in mani'a comitelui supremu si a tuturor persecutoriloru de limb'a romanésca. A propagá indiferentismulu càtra o religiune nationala, semnifica puru si simplu a lucrá din respoteri pentru inmultirea si colonizarea temniteloru in totu coprinsulu terei.

Noi suntemu convinsi, cà nu va trece unu anu si preas. sa episcopulu Gherlei va convinge pe ministeriu despre acestea adevaturi, precum si de nestramutat'a decisiune a romaniloru de a tiné neclatiti si pentru toti vecii la biseric'a loru, la ritulu loru si cu acelea pe vétia pe mórtu la limb'a loru. De aceea cei fricosi se incetedia a tremurá, sau daca le tremura dintii in gura, se ésa iute dintre romani.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Ceva despre musica.

(Urmare si fine).

IV.

Se mergemu d. e. pe inaltii munti carpatici; se mergemu prin tinutul Muresiului, Oltului, Somesiului, Tirnaveloru etc., si cu tóte cà melodiile ce le vomu audí din doinasiulu fluieru alu pastorului, sau din ceter'a lautariului dela tíera, voru fi puçinu diferite, totusi ele in spiritu si espressionu sunt uniforme. Cu acelasiu spiritulu cànta romanasiulu de pretotindenii. Caracteristic'a melodiiloru romanesci e doiosi'a si proprietatea loru admirabila de a petrunde pana in adénculu omului, de a miscá córdele cele mai fine ale ánimeloru omenesci. Ardelén'a si Roman'a, acestea hori, jocuri, contínu in sine o doiosia, impreunata cu unu spiritulu eroicescu, atàtu de mare si sublimu, in càtu romanulu adevératu si cu „ánima romanésca“ trebuie se se inspire la audiulu acestora, precum se inspira francesulu candu 'si aude marseiles'a sa. Dar' apoi inca hor'a calusieriloru, acestu jocu ereditu de Romani chiaru dela urdirea Romei?!

Dorere! sunt comune multe in Ardealu, unde la jocurile romanesci nu mai audi nici Ardelén'a nici figuri doioise din Roman'a si nici altu jocu romanescu, decâtu numai nisce accente selbatece ale unei melodii straine si barbare, lipsita de spiritulu si espressionu doioisa si dulce a melodiiloru romanesci. Acésta e unu ce reu, fórtu reu! Precum incepe Romanulu din multe comune a'si parasí jocurile si horile cele romanesci, de asemenea incepe a'si parasí portulu eroicescu, stramosiescu. Numai babele, in unele comune ardelene, mai póta catrintia si portu romanescu, pe candu fetele au imbracatu rochia. Acestea tóte sunt unu reu, cà-ci portulu, datinile si petrecherile sociale inca sunt criteriulu celu mai scumpu pentru o nationalitate!

Raru poporu se afla asia favorita de geniulu musicel

cá poporulu romanu si nu e o natiune se cante cu asia doiosia, dara totuodata impreunata si cu focu, cá natiunea romana; cà-ci:

„Chiaru si mosiulu celu betranu,
Candu suna joculu*) romanu,
Chiaru si elu aprinsu de focu
Sare cá unu puu in jocu!“

Asia e cantecele!

Si cá se se convinga ori-cine despre acésta, mérga in vreo domineca la joculu flacailoru tineri. Romanulu in melodiile sale de jale e chiaru classicu. Asia scie elu se cante de jale, in càtu se aibi ánima chiaru de pétra, ar trebui se te misci indata. Si tóte acestea melodii de jale sunt plangerile Romanului ereditate din trecutul lui plinu de calamitati. Sunt istori'a suferintieloru sale. Candu s'aru aduná tóte melodiile romanesci si s'aru dá strainiloru, atunci de aru fi acestia cei mai reu voitori ai Romanului, totusi aru fi siliti se recunósca in ele genialitatea, espressionu, spiritulu, dispusetiunea nobila a unei ánimeloru simtítóre si a unui sufletu generosu! Precum e innascutu in Romanu darulu poesiei, de asemenea e innascutu in elu darulu musicel. Ciobanulu**) de pe munte asia scie elu cantá cu doinasiulu seu fluieru, in càtu pare cà plangu muntii si vaile si pare cà tóta natur'a e in miscare prin sunetulu doiosu a fluierasiului seu. Si cine l'a invetiatu pe elu? Ánim'a si sufletulu lui! Ánim'a si sufletulu lui e insasi melodi'a ce resuna prin fluierulu lui!

Éta cum canta unu poetu eminentu despre doiosulu cantece a unui pastoriu intriatatu:

*) Melodi'a.

**) Ciobanulu este cuventu curatu turcescu; romanii din Romani'a sunt farmecati de acesta cá si de alte multe cuvente turcesci si turco-slave, care pe parinti, mosi, stramosi de ai loru 'iau costatu adesea capulu. Cei de dincóce'i imitédia in tóte orbesce. In casulu de pastoriu si ardelénulu pecurariu érá prea bine la loculu loru.

„Unu pastoriu tineru frumosu la faci'a
Plinu de machnire, c'unu tonu doiosu
Canta din fluieru, josu pe verdétia
Sub umbr'a désa de pomi tufosi . . .
De laturi zefirulu, asculta cu placere
Si printre flori se preambila cá umbr'a de usioru.
Elu numai câte-odata rogandu-se ii cere
Cá cantecele se tina ceva mai multisioru.“*)

Éta zefirulu insusi e farmecatu de canteceleu pastorului!

Amintimu in acestu locu pe unu musicantu, din satulu Arpasceu de langa Betleanu com. Solnocu-Dobéca anume Alexandru Mafteiu, poreclitu si cunoscutu sub numele de „Jubry“. Acesta e primulu in band'a musicala din Desiu; si cu ce conduce band'a? Cu unu fluieru simplu cu 6 gaure. Ori-cine'lu va audí pe acesta, trebuie se recunósca in elu o celebritate. Óre fluierulu lui simplu ilu face astfelu? O! nu ánim'a sa, geniulu seu ilu face. Éta aptitudinea Romanului pentru arta. Acesta, dupa cum suntemu informati, a fostu unu copulu sermanu, ce amblá dicédu cu fluierulu prin siedietóre ori in alte locuri.

Nu potemu se nu amintimu despre frumós'a melodia alui Penesiu Curcanulu, inventata de dnulu J. N. Macaveiu dela Naseudu, care in intorsetur'a din urma a hácarei strofe e chiaru classica. Pecatu cà acésta melodia a remasu pana acuma numai in gur'a studentiloru nasaudeni si nu s'a pusu pe note cà se se divulge in tóte partile. Acésta melodia dupa càtu scimu a fostu data celebrului Penesiu Curcanulu de dnulu Macaveiu, candu inca érá studentu. Éta unu altu esemplu despre talentulu eminentu alu Romanului, despre productulu genialu alu sufletului seu!

Augustu, 1882.

Sim. P. Simonu.

*) Cárlov'a.

Convocarea I-lui sinodu in dieces'a greco-catholica romana a Lugosiuului.

Lauda domnului si multiamita ingrigirei arhiepiscopilor bisericeii greco-catholice, in urm'a urmelor, dupa multa asteptare, repetit'a solicitare, si indelungata tragenare, clerulu romanu gr.-cath. inca vede odata realizata dorintia sa temeinica, o vede respectata dupa dreptulu seu canonicu de a fire reprezentatu in sinodu, cá aci in buna intelegere cu arhierulu seu, se póta conlucrá spre o intocmire armonica a diferitelor relatiuni bisericesci, scolastece si foundationale, se póta concurge cu svatulu si votulu seu practic, spre aperarea organismulu seu bisericescu, spre regularea unei administratiuni uniforme, si de odata spre a descoperi pedecile, greutatile ce'i stau inainte atátu pe terenulu bisericescu, cátu si celu scolastecu.

Dovéd'a acesteia este nó't'a cerculariu Ilustratei Sale d. episcopu romanu unitu din Lugosiu Dr. Victoru Mihalyi, de dtto 13/1 Octob. 1882 Nr. 1621 prin carea pre 12 Novemb. (31 Octob.) convocà la Lugosiu primul sinodu diecesanu.

E dreptu, cá acestu sinodu va fi eschisivu bisericescu, si nu precum multi fi credintiosi ar fi doritu a-lu vedé, cá sinodu mestecat; pre lãnga tóte acestea noi ilu salutamu cu bucuria, si credu cá din preuna cu noi totu clerulu si poporulu romanu, pentru-cã in acésta vede restaurarea sinodalitatei proprie si a bisericeii gr.-cath., si e in aceea buna credintia, cumcã cátu mai curèndu se va deslegá si recunóce si dreptulu stravechiu alu poporulu credinciosu intru de a luá parte la conducerea afaceriloru temporale in trebile bisericesci si scolastece.

Pentru aceea din ànima dorimu, cá acestu sinodu se aiba rezultatu imbucuratori pentru bunastarea bisericeiloru si scóleloru romanesci gr.-cath. aieve multu cercetate.

Si candu dãm espresiune acestor dorintie, fia-ne permis a face o reflexiune bunavoitória:

Din cerculariulu din cestiune cunóscemu, cá obiectulu sinodulu va fi:

1. Publicarea decretelor sinodulu I provinciale din anulu 1872.

2. Pertractarea mai multor cause de interessu publicu diecesanu, care parte s'au relegatu cumpanirei si resolutiunei sinodelor diecesane, parte, amesuratu impregiariloru special ale diecesei Lugosiuului, sunt avisate la pertractare sinodale.

La punctulu 1 nu avemu se dicemu nimica, pentru-cã a bunaséma canónele sinodulu provincialu au de obiectu trebile credintiei ori ale altor institutiuni disciplinare, si prin urmare fiindu acelea dejã din partea auctoritatei supreme pontificiale aprobate; mai multu nu formédia, strènsu luandu obiectulu desbateriloru, ci acelea voru fi luate spre statulu cunoscintiei si alu acomodarei.

Cu atátu mai multu ne interessédia inse cele din punctulu alu 2-lea. Aci inse aflamu numai o indigitarea generala a obiectelor sinodale pertractande, pentru aceea chiaru aci dorimu a face puçina observare.

De si admittemu cá convocatóriile nu au de a specifica cu de amenuntulu obiectele pertractande, dara incátu cunóscemu din insusi tectulu cerculariulu si dupa cum suntemu si informati, specificulu acelor obiecte de interessu publicu diecesanu nu s'a comunicatu nici respectivelor officie protopopesci, cari altu-cum din officiu au se fia membrii sinodulu.

Decretele ori decisiiunile, canónele unui sinodu, au se aiba o valóre statornica, dreptu ce dupa modest'a-ne convingere, obiectele aceluia, trebuie se fia nu numai cunoscute, dara chiaru studiate cu de a meruntulu de cátra toti, cari au se concurga cu svatulu si votulu lor la aducerea acelor decisiiuni. Pentru aceea si socotimu, cá nu e de ajunsu cá aceste obiecte se fia cunoscute, desbatute si studiate numai de cátra membrii vener. presbiteriu centralu; ci o tinemu de necesariu si de totu folositoriu, cá acelea de cu timpu se fia cunoscute celu puçinu oficialor protopopesci, care apoi in conferintiele convocande se le fia comunicatu si cu ceialalti preoti condistrictuali, nu intru atátu cá in aceste conferentie se se formuledie nescari decisiiuni preventórie, ci mai multu cá prin comunicarea pareriloru, membrii sinodali districtuali se fia castigatu óresi-careva indreptariu, si se fia mersu la pertractare sinodala cu desagiulinu, cá-ci prin aceea si usiorédia atátu misiunea conscintiósa au membriloru, cátu si decursulu desbateriloru in siedintie plenarie.

Se va obiectioná inse, cá e destulu déca acelea obiecte se pregatescu in centru si asia gata se va

presentá sinodulu, se ni se ierte cá se repetimu aceea convingere, cá fia-ce obiectu — mai alesu de interessu publicu — are se fia seriosu studiatu si mediatu. Si apoi fia membrii aceia sinodali cátu de ageri la minte, cátu de versati in cunoscintie teoretice si practice, bisericesci, scol. administrative cátu de exercitati in pertractari sinodale (? ?); ei nici candu nu voru poté formá in pripa atare convingere si parere temeinica, decátu déca acelea le-aru fi studiatu de mai inainte. Déca spre pregatirea obiectelor, se recere timpu in centru; nu mai puçinu se recere acela si la cuvenit'a desbatare, si la deplin'a formulare a acelora, aci puçinu ajuta studiare de câteva óre in sectiuni, cá-ci numai in casulu atinsu s'ar ajunge unu rezultatu statornicu.

Si numai la acelu casu amu fi siliti a absta dela convingerea nó'tra aci descoperita, déca fara crutiare am fi respinsi cu acelu principiu absolutisticu schimositu cá: in sínóde si consistórie eschisivu numai o voia domnesce, aceea a arhierului, numai acesta decide éra ceialalti membri au numai votu consultativu.

La acestu casu inse ceea-ce incátu scimu nu e mactim'a arhierului veneratu din Lugosiu, aieve cá ar fi superflue si sínódele, de ore-ce parerile, private ale protopopiloru respectiv si inscisu s'ar poté cunóce.

In urma dorimu cá aceste observari sincere se afe resunetu, si conferentiele protopopesci convocande se se póta dejã bucurá de rezultatu favoritoriu alu acestora, ca astu-feliu barbatii sinodali chiamati si alesí, petrúnsi de inaltimea misiunei lor cu o ànima se conlucre cu iubitulor arhieru spre inaintarea bunastarei bisericeii si a scóleloru romanesci greco-catholice.

Memorandu

cãtra ilustritatea sa d. Dr. Joane Szabó episcopu gr.-cath. alu diecesei Gherlei,

in privint'a convocarei unui sinodu diecesanu mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericeii gr.-cath. tinetórie de provinci'a metropolitana a Albei-Julie si Fagarasiului, si resp. de dieces'a Gherlei.)

(Urmare.)

In 1744 se inarticulédia in art. 6 din acelu anu si biserice'a romana unita, asecurandu-se acele drepturi, ce competu relegiei rom.-cat., prin ce si romanii nobili uniti se facu in sistem'a patriei, nu a 5-a, ci a 8-a róta la caru. Intr'adeveru acésta inarticulare nu indestuli nice pre clerulu unitu, nici pre poporulu romanu, ceea ce o documentédia luptele continue dela inceputulu s. uniri pãna pre timpulu imperatulu de pia memoria Josifu II, caroru lupte cadu victima episcopulu unitu Inocentiu Micu la a. 1751, éra mai tardiu episcopulu Gregoriu Majoru.

Care a fostu sórtea Romaniloru neuniti pe acelu timpu in Transilvani'a si partile anesate? Politicesce remasera in starea apesatória de mai inainte, éra in privint'a relegiunaria devenira pe de diece ori mai reu, decátu cum fuse mai inainte. Pentru cá primindu unirea metropolitulu Atanasiu aprópe cu totalitatea clerulu romanu din mai susu numitele parti, cei ce n'au voitu a primi s. unire (neunitii) remasera fara episcopu, fara vicariu episcopescu, dóra de totu fara protopopi, si cu prea puçini preuti; adeca remasera turma fara pastoriu, cum se dice romanesc: „imprasciati cá farin'a orbului.“ Apoi morindu-le si asia rarindu-se si mai tare preutii loru santii de metropolitulu Atanasiu inainte de unire, se servira parte cu preuti si calugari veniti pe ascunsu de preste granitia, parte cu unii tramisi spre santire, cu mari spese si greutati, si asemenea intr' ascunsu, la metropolitulu Romaniei in Bucuresci, alu Moldaviei in Sucév'a, alu Serbilor in Carlovitiu, séu la episcopii din Radautiu si Rómnicu. Pre lãnga aceste calamitati le pusera pupadia pre colaculu apasariile din partea confratiloru uniti, cari le luá bisericele si portiunile canonice unde se unia o parte din óre-care comuna bisericesca.

Acésta stare relegiunaria desperata maltracta pe fratii nostri conationali gr.-neuniti 60 de ani intregi, dela a. 1701 pãna la 1761, candu la mai multe rogari ale clerulu si poporulu romanu gr.-res. si ale metropolitulu serbescu dela Carlovitiu, dupa lupte si suferintie de mai bine de un'a diumetate de seclu, imperatés'a Mari'a Teresi'a incredintia provisoriu administarea acelei biserice episcopulu din Bud'a, Dionisiu Novakovics, si dupa mórtea acestui'a — totu numai provisoriu — noului episcopu dela Bud'a, Sofroniu Kirilovics, la a. 1770.*)

*) Br. Andreiu Siagun'a. istor. biser. t. II, pag. 185 s. urm.

Sub domnirea imperatoriulu de fericita memoria Josifu II resufluandu mai liberu si Romanii din Transilvani'a, cei uniti se punu pre invetiatura, si in scurtu timpu inaintédia intru atát'a, cátu mai multi inisi din ei ajungu pãna la cele mai inalte officie politice si militari; éra clerulu seu — trametiendu-se juni la teologia la seminariele din Rom'a, Vien'a, Leupole, Agri'a si Sambat'a-mare, apoi organisandu-se seminariulu diecesanu din Blasiu, face pasi culturali mari, de si nu se póte negá cá anticanonici orientali. Dupa mórtea lui Josifu II incepura éra si unele ordinatiuni reactionarie si incontr'a bisericeii si a poporulu romanu unitu,*) cari tinura pãna la 1848. In acelu restimpu se continuá cultur'a poporulu romanu, mai cu séma a celui de sórte nobilitaria si a clerulu. Punendu-se pre rendu fundatiuni frumóse prin nemoritorii episcopi Petru Paulu Aronu si Joane Bobu pentru asecurarea culturei poporulu si a clerulu, apoi pentru imbunetatierea starei materiala a acestui din urma, clerulu unitu ajunge aprópe in asemenea stare culturale cu clerurile celoru-alalte religiuni recepte.

Ce se intimpla in acésta epoca cu biserice'a romana gr.-res.? Acésta, pentru àntaia óra dela 1701 incóce, 'si capeta episcopu alu seu propriu la a. 1783 in persón'a archimandritulu Gedeone Nikitics, si dupa mórtea acestui'a se denumesce episcopu archimandritulu Gerasimu Adamovics. Apoi la a. 1791 prin art. de lege 60 novelariu se asigura religiunei orientali neunite „liberum religionis exercitium;“ fara inse cá despre subsistentia clerulu gr.-res. se se fia facutu cea mai mica ingrigire, si fara de a se fi datu drepturi politice seculariloru tinatori de acea religiune, nici chiaru preutilor, nobililoru séu celoru de conditiune libertinala. Numai atátu s'a disu in numitul articlu, cá „locitorii patriei, tinutori de acea biserica, nu voru fi mai aspru tractati si mai tare ingreunati cu prestatiuni publice, cá alti locutori ai patriei de asemenea conditiuni.“**)

Pentru àntaia óra — in urm'a rogarei lui Servianu Popoviciu, juristu absolutu si proprietariu in Resinariu (fundulu regescu) — face propunere gubernulu reg. transilvanu in 2 Augustu 1842 sub Nr. 8060 ex 1842 cátra Mai. Sa, in acelu intiesu, cá „aru poté fi primiti si credintiosi de ai bisericeii gr.-res. neunite, fara vetemarea celoru-alalti fiii ai patriei, la atari officie si sierbitie, cari nu vinu implenite prin alegere din fiii patriei apertinatori celoru patru religiuni recepte,“ va-se-dica la officiele subalterne, apoi la posturi de sierbitori.***) Propunerea primindu-se cu decretulu de curte de sub Nr. 3605 a. 1842, Servianu Popoviciu ajunse, dupa trei secle, celu de àntaiu crestinu romanu gr.-res. in officiu publicu, respective practicante onorariu de asemenea officiu.

In acelu periodu dupa mórtea episcopulu Gerasimu Adamovics, intimplata la a. 1796, éra si remane scaunulu episcopescu gr.-res. din Transilvani'a 14 ani veduvitu, pãna la 1810, candu cu decretu guberniale din acelu anu se concese, cá se se faca alegere de episcopu dintre fiii acelei diecese, àntaia alegere dupa 110 ani. Se asemédia pentru viitoriulu episcopu unu salariu anuale de 4000 fl., totu in acelu decretu; se demanda urcarea tacei sidocsiale dela 2 1/2 cr. la 5 cr. (tacs'a ce platia familiile gr.-res. pentru intretinerea episcopulu), cu scopu, cá din venitululu acelu fondu cu timpu se se póta redicá unu seminaru clericalu si scóle normale; éra cá acele institute se póta cu timpu avé professori cualificati, se demanda si tramitarea unor juni, totu a comptulu acelu fondu, la universitatea din Vien'a pentru studierea teologiei. Celu de àntaiu pasu acesta inspre ingrigirea de cultur'a clerulu bisericeii romane orientali!

Totu in acelu anu dintre candidati fu denumitu episcopu Vasiliu Mog'a, carui i se dede o instructiune statatórie din 19 puncte, unulu mai veteratoriu cá celu-altu de simtiulu moralu alu unui episcopu romanu de rel. gr. neunita;****) Dintre ele nu potemu se nu amintimu câteva. Asia in

*) P. e. unele ordinatiuni despre acestu timpu dispunu, contrariu decretelor si promissiuniloru de mai inainte, cá in comune, unde esiste preutu rom.-cat., preutul gr.-cat. nu capeta portiune canonica, de-óre-ce de acésta intr' un'a comuna nu potu capetá doi preuti catolici; si alte asemenea;

**) Vedi art. novel. 60 din 1791.

***) Vedi atins'a ordinatiune sub citatulu Nr. in archivulu fostulu guberniu transilvanu, acum in Budapesta.

****) Vedi-le la Br. Andreiu Siagun'a, istor. biser. t. II, pag. 197 s. u. apoi in originalile lat. la P. Maioru o. c., pag. 136 s. a.

punctulu 7 se face atentu episcopulu, se nu uite, că religiunea unita este declarata de recepta prin art. 6 din 1744, până candu cea neunita numai de tolerata; deci se scia, că i este opritu a-se impotrivi cresterei, inmultirei si propagarei relegiei unite. Punctu 12: Déca veri o comuna neunita va trece la religiunea gr.-cath., portiunea canonica trece la preutul gr.-cath. Punctu 13: Déca inse o comuna unita intréga trece la confessiunea neunita, portiunea canonica remane lângă preutul unitu; éra in casu, candu aru incetá de a fi in atare comuna preuti uniti, se tréca portiunile canonice la domni pamentesci; si asia mai departe.

Cam între asemeni referentie afla pre biserica romana gr.-or. memorabilele anu 1848. In acum disulu anu Romanii din Ardélu si partile anecse pasiescu fara diferentia de confessiune, cu poteri unite, pentru stergerea jugului iobagii si pentru recastigarea egalei indreptari politice, nationali si bisericesci. Jugulu iobagiei se sterge in laudatulu anu, si se edice in principiu egalea indreptare personale si confessionale. Éra starea de asediu, urmata catastrofeloru din 1848/49. impiedica pre unu timpu tóte misicariile politice.

Estu-modu Romanii la 1850 in actiunea pentru recastigarea drepturilor confessionali, despartindu-se dupa confessiuni, cei neuniti séu de religiunea gr.-or. mai ántaiu pasiescu cu totii din intréga monarchia. Dupa acea rumpendu-se Bucoveninii, pasiescu cei din Transilvani'a, Ungari'a si Banatu, fruntasii seculari cu episcopii lor in frunte, pentru reinfintierea metropoliei gr.-res. incetate cu unirea metropolitulu Atanasiu; apoi pentru impreunarea totororu Romanilor neuniti de sub coron'a s. Stefanu sub unu capu, desfacundu-se de Serbi; si inca sub absolutismu pasiescu la Domnitoriu, dupa reinvierea constitutionalismulu pasiescu acolo si la legislatiunea Ungariei.

Resultatulu fu: castigarea celei mai esentiali parti a dorintieloru sale, adeca reinfintierea metropoliei romane gr.-or. si impreunarea totororu Romanilor din atinsele provincie apartinatori la acea religiune sub unu capu, despartindu-se de Serbi; apoi infintierea episcopiei dela Caran-Sebesiu, éra mai tardiu inarticularea metropoliei, respective a bisericeii gr.-or. romane, recunóscerea drepturilor ei autonomice, a dreptulu de a se organiza ea pre sine dupa principiile bisericeii din oriente. Pre basea acesteilegi fratii Romani gr.-or. isi compusera „Statutul organicu“, care intarindu-se prin domnitoriu, asta-di acea biserica stá pe base constitutionale asie de tare, cá ori-care alta biserica din monarchi'a austro-magiara, cu adausu cá nici in una biserica nu se afla asia strinsu legatu poporulu de preutimea sa si vice-versa, cá in biserica gr.-or. din provinci'a metropolitana a Sibiului.

(Va urmá.)

Din monarchi'a austro-ungurésca.

Delegatiunile adunate in Budapest'a au estimpu cu budgetulu armatei totu asia multu de lucru cá si in anii mai de curendu trecuti. Ministrulu de resboiu generalu comite Bilandt-Reidt interpelatu si in delegatiunea austriaca in mai multe cestiuni, n'are încátrau respunde la tóte si la ocaziuni de asia, dá informatiuni confidentiali fórté pretiósé, cari inse batu cu atátu mai multu la ochi, cu cátu de alta parte s'a disu dela tronu, cá gubernulu e in buna intielegere cu tóte poterile; apoi inse in acelasu timpu ministrulu insista pentru cátu mai curend'a reorganizare a armatei cu atátu mai virtosu, cá-ci precum dise densulu, Russi'a inca introduce tocma acuma reforme de cea mai mare importantia, anume in ceea ce concerne mobilizarea iute si exacta a trupeloru asia, cátu pe viitoriu se se céra numai a patr'a parte din timpulu cátu se cerea până acum spre a concentra câte o armata mare. Totu spre acestu scopu se mai asternu in Russi'a câteva cali ferate. Intocma asia cere si ministrulu austriacu: câteva cali ferate nouc strategice. Preste acésta se mai ventilédia si cestiunea de a organiza parti de trupe pre cátu se póte dupa nationaliati, sau a nu le crede si a le amesteca.

Intre acestea in Vien'a classea laboratorii (proletarii) a tinutu in 6 Novembre o adunare numerósá si atátu de turburata, in cátu politi'a numai nóptea pe la 10 óre a fostu in stare se o sparga cu mana armata si se curatie stradele de sbieratori. Fómea si golatatea au de regula urmari de acestea.

In Ungari'a se innoira escessele contra

jidoviloru in dóue comitate, dara mórté de omu se facu numai la unu locu, unde unu omu rabiatu inpuscă pe femeia unui jidovu, in cátu remase mórtá.

In processulu criminalu dela Tisza-Eszlar judecatoriu si procuroru dupa atâtea luni de dile ajunsera abia la acelu resultatu, cá se anumésca numai pe patru insi de partasi la omorulu nefericitei fetei Estera.

Migratiunea din Ungari'a incepe a fi tractata cá cestiune de prim'a ordine. De patru ani incóce gubernulu incercase câteva midiuloce aspre destulu spre a impiedeca emigrarea si anume denegarea de paspórté, pedepse grele asupra agentiloru strani cari indémna la emigrare, porunci cátra preotime, cá se tina predice in biserici contra migratiunei, incercari de a o impiedeca prin negociatiuni diplomatice. Nimicu n'au folositu. Dupace s'a veditu, cá ómenii se ducu anume din comitatele Trencinu, Arva, Lipto, Sepes (Scepus, Zips locuitu de multi germani), Sáros, Zemplin, Ung, Bereg, Marmati'a (Maramurasiu), Neutra, Pressburg (Poson), Wieselburg (Mosno), Temisóra si Carasu-Severinu, adeca 12 comitate din Ungari'a superióre până spre Vien'a si doua fórté mari din Banatu, ministeriulu adunandu informatiuni din tóte, in fine denumi o comissiune (enquête) spre a studia acelu materialu vastu intregu si apoi a'si da parerea; dara sémena cá s'a spariatu de mormanulu acteloru in care erau coperite mesele sale si dupa o consultare prealabile isi alese referenti cá se prepare estrase. cátu se póte mai chiare. Asia de ex. a esitu la lumina, cá numai din comitatulu Saros (celu torturatu cu magiarisarea) in anulu 1879 au emigratu 2214 persóne, între care 612 juni obligati a trage la sorti, éra in anii 1880—81 au esitu inca 4959 ómeni, între cari 171 soldati rezervisti si 125 soldati din militi'a teritoriala (honved). Ve trebuie cifre mai semnificative decâtu sunt si acestea?

Romania.

In capital'a tieriei se publicara dóue acte de o importantia superióra, care ambele se potu considerá cu totu dreptulu cá documente de valóre istorica. Sunt fórté rari acelea casuri, in care biserici de aceeaasi credintia si de acelasu ritu se vina in conflictu precum este celu provocatu de cátra greci între biserica cea mare si între cea romanésca. Sunt érași fórté rari acei ómeni, cari se faca donatiune tóta averea lor numai pentru cultur'a in sciintiele mai inalte a tinerimei de bune sperantie, éra nu de categori'a strengariului dela Craiova.

Textulu acelor acte dupa „Natiunea“ Nrulu 104 este:

Suntemu veseli cá potemu inregistrá in diariulu nostru unu actu de mare importantia din partea I. P. S. S. Mitropolitulu primatu.

Ánim'a fiacarui romanu trebuie se salte de bucuria candu vede cá in fruntea bisericeii romanesce se afla unu barbatu care scie apará cu demnitate drepturile si obiceiurile ei. Inaltulu nostru prelatu pasiésca pe calea apucata si fia siguru cá natiunea romana nu'lu va parasí.

Asupra cuventulu seu pentru deschiderea st. sinodu atragemu tóta atentiunea cetitoriloru nostrii.

Deschiderea sántulu sinodu.

Discursulu pronuntiatu de I. P. S. S. Mitropolitulu Primatu, cu ocaziunea deschiderei sessiunei de tótna a sántulu sinodu.

Preasantiti Frati Episcopi,

Cu dragoste si bucuria salutandu bun'a venire a fratieloru vóstre la acésta sessiune a s. sinodu, me rogu Celui de Susu, cá intrunirea nóstra si de asta-data se fia bine roditóre pentru biserica nóstra.

Cea mai de capetenia cestiune, preasantiti, de care vomu avea a ne ocupá in acésta sessiune este, fara indoiéla, inceperea revisuirei cartiloru bisericesci. Revisuirea cartiloru bisericesci este unu actu mare in tóte privirile, si face onóre atátu corpulu nostru care a luat acésta hotarire, cátu si onorabilulu gubernu, care a datu midiulócele pentru realizarea ei. Comissiunea alésa de noi pentru acestu scopu, ne va presentá ántaiele sale lucrari, si vomu avea dara dificil'a inse multu meritóri'a lucrare de a cercetá schimbarile propuse de comissiunea nóstra, cá se se póta face, cátu mai curendu, inceputulu tiparirii cartiloru.

Asemenea vomu avea a ne ocupá si de alte cestiuni cari, de si n'au aceeaasi importantia, totusi nu sunt lipsite de interesu. S. sinodu se va ocupá si de ele, dandu deslegarea ceruta de spiritulu si folosulu bisericeii.

In fine, permiteti'mi, preasantiti, si preaiubiti frati, a atinge aci si o cestiune durerósá care ni se va presentá. Frati'a vóstra cunósceti incordarea ce exista de unu timpu incóce in relatiunile nóstre cu preas. Patriarchu de Constantinopole, si sciti cauzele cari au provocatu acésta.

Fára cá între biserica nóstra si tóte celelalte biserici ortodoxe se existe cea mai mica umbra de divergentia, fia dogmatica, fia canonica, si fara cá biserica nóstra se incetodie unu singuru momentu de a manifestá dragostea sa si respectulu seu cátra biserica din Constantinopole, preasantitii Patriarchi cauta a slabí aceste legaturi sante ce trebuie se unésca diferitele biserici ortodoxe. Pe de o parte, interesse materiale, precum este asia numit'a cestiune monastirésca; pe de alta parte, interesse nationale, precum este desteptarea simtiului nationalu in fratii nostrii din Epiru, Tesali'a, Macedoni'a, cari cauta a inlocuí scólele grecesci cu scóle romanesci, éca cauzele pentru cari preas. Patriarchu a inceputu de unu timpu incóce a nu mai avea dragostea cuvenita cátra biserica nóstra si staruesce a aduce o incordare între ambele biserici. In celu din urma timpu am primitu o epistola patriarchicésca-sinodicésca, care se va comunicá fratieiloru vóstre, in care veti vedea si veti constatá, cu aceeaasi dorere cá si mine, acea tendentia regretabila. Preasantitul Patriarchu impreuna cu stulu seu sinodu, basandu-se pe nu scimu cari informatiuni de gazete, si nevoidu a tiné in séma faptele gloriósé petrecute in tier'a nóstra, schimbarile naturale provocate prin ele, si mergendu chiaru până a ne contestá dreptulu santirei sántulu miru, a creditu de cuviintia a ne adressá o epistola lipsita cu deseversire de spiritulu dragostei, cu care trebuie se se adressedie bisericele ortodoxe un'a cátra alt'a; lipsita chiaru — e dorerosu se o spunu — de respectulu datoritu unei biserici ortodoxe, unei biserici autocefale, datoritu mai alesu bisericeii unei tieri, care atâtea secole a versatu cu abundantia bogatiile ei asupra aceloru monastiri si acelei natiuni, ale caroru interesse le apara astadi preas. Patriarchu cu atáta zelu. Noi intielegemu până la unu punctu óre-care acestu zelu, de si pareni-se nóue, cá preas. sa, cá unu siefu spirituale alu unoru provincii, cá cele citate, in cari sunt diferite nationalitati, si mai virtosu cá unulu ce póta titlulu de ecumenicu, n'ar trebui se favorisedie intr'unu modu asia de veditu si asia de exclusivu numai interessele unei singure nationalitati.

Dara ceea ce nu potemu intielege si regretamu este, cá acelu zelu a adusu pe preas. sa până a ne face nisce acuzari nedrepte, si acésta in nisce termini lipsiti de respectulu ce suntemu in dreptu si datori a'lu cere dela ori-care se adressédia nóue.

Nu me indoiescu cá s. sinodu, luandu cunoscentia de acésta epistola, va scí a apará si astadata cu fermitate si demnitate biserica nóstra nationala in respunsulu ce va dá Inaltei Sale Sanctitati Patriarchulu.

Se traiésca M. S. Regele!

Se traiésca M. S. Regin'a!

Traiésca Romani'a!

Testamentulu lui Josifu Niculescu.

Referatulu dnului ministru alu culteloru si instructiunei publice cátra consiliulu ministriloru.

Domniloru ministrii,

In urm'a transactiunei sanctionate prin legea decretata cu inaltulu decretu alu Maiestatiei Sale Regelui, Nr. 1462, din 20 Maiu a. c., parte din fondulu care constitue legatulu facutu de reposatulu Josifu Niculescu, pentru trimitere de tineri la studii in strainatate, transferandu-se in renta perpetua, a atinsu cifr'a de 644,000 lei. La acésta suma adaogandu-se inca 200,000 lei in numerariu, ce au se mai respundia mostenitorii, facu unu fondu de 844,000 lei.

Din venitulu acestui fondu, care este de lei 42,000, potendu-se intretiné in strainatate pentru studii mai multi tineri, si prin transactiune mostenitorii renuntandu la drepturile de controlu si priveghiare ce le dá testamentulu, remane singuru consiliulu de ministrii insarcinatu cu administrarea fondulu si executarea dispositiuniloru testamentare in privinti'a acestui legatu.

Transcriindu-ve dara aci textualu partea din testamentu privitóre la acésta afacere, vinu cu onóre a ve rogá se me auctorisati a luá mesuri pentru aducerea ei la indeplinire.

Éta testamentulu:

„Prin testamentulu meu legalisatu de onorat. tribunalu Ilfov, secti'a III, la 18 Martiu espiratu 1867, la Nr. 56, am regulatu cá venitulu partiei

mele disponibile aflata la incetarea mea din viața, se se întrebuintie în ajutoriul studentilor romani fără mișulăce ce s'ar distinge prin examene date aci și cari aru dorî se dobândesca vreo specialitate la universitățile din strainatate, și nicidecum în alta trebuință, fia macaru de ori-ce natura și că dreptul de administratiune, observatiune și controlu se lu aiba atātu onor. consiliu de ministrii ce voru fi după vreme, cătu și sucesorii mei.

„Că unulu ce dorescu a se execută ad literam aceste dispositiuni, adaogu și cele următoare:

„I. Din acelu venitulu alu partiei mele disponibile, se va fixă pentru facare studentu căte 250 și celulu multu la 300 galbini pe anu, și se fia atătia studentu cătu va fi venitulu, fără a se mai rezervă sau poprî vreo suma pentru alte trebuințe.

„II. In casu candu onor. consiliu de ministrii nu va urmă astfelu, atunci atātu sucesorii mei, cătu și ori-care bunu romanu se aiba dreptulu a inlatură pe onor. consiliu de ministrii și a indeplinî densii tôte dispositiunile arătate în testamentulu aratatu mai susu și celulu de față, fără că gubernulu se mai pōta revenî în exercitiulu acestoru drepturi și datorii, de-ore ce dorint'ă mea nu este a se face altceva cu acestu venitulu, decātu a se întrebuință cu studentii romani fără mișulăce spre a'si dobândî specialitati la universitățile din strainatate.”

Modulu cum credu că s'ar potea respunde mai bine la dorintele defunctului, care nu statuă nimeu asupra formalitatiloru pentru alegerea tineriloru de trimîsu în strainatate, este celulu fixatu de legea instructiunei pentru stipendistii statului și anume concursulu. Bursele ce credu de cuviință a se dă pentru acēsta prima data, tînendu sēma de specialitatile de care se simte mai multa nevoia, care se facu în universitati, după cum cere testamentulu, sunt în numeru de 12, și următoarele:

O bursa pentru filosofia și pedagogia.

O bursa pentru limbele neo-latine.

O bursa pentru limbele slavice și paleografice.

Trei burse pentru sciintiele fisico-chemice cu aplicare: dōue pentru chemia și un'ă pentru fisica.

O bursa pentru sciintiele naturale.

Trei burse pentru sciintiele matematice.

Dōue burse pentru agronomia

Sum'ă care se destina pentru facare stipendiū este de 3000 lei pe anu, plus transportulu și taxele de scōla.

Aceste din urma se voru platî deosebitu din excedentulu venitului anualu, după scōtērea cheltueliloru necesitate de stipendii.

Timpulu pentru care se va acordă facare stipendiū, va fi determinatu de consiliulu permanentu de instructie, în vedere cu natur'ă studiiloru.

Tôte regulele de controlu și disciplina la care sunt supusi stipendistii statului, se voru aplică și acestora, alcatuindu-se unu regulamentu ad-hoc, care se va supune aprobarei DVōstre.

La finele facarui anu scolaru, se va ingrijî se vi se supuna de cătra ministeriulu instructiunei publice o dare de sēma amenuntita despre starea fondului „Josifu Niculescu”, cu aratarea anume a modului întrebuințării venitului, în scopulu precisatu prin testamentu, care se va publică prin „Monitor. oficialu” pentru cunoscenti'ă obstēsa.

Consiliulu ministriloru a aprobatu vederile dlui ministru de instructiune și l'a autorisatu se ia covenitele mesuri pentru aducerea loru la indeplinire.

Bibliografia.

Memorialulu partidei nationale romane compusu din insarcinarea conferentiei tînute în Maiu 1881 la Sibiu cu 153 delegati ai alegatoriloru din doua tēri, coprinde următoriale materii:

„Introductiune”. Causale pentru care s'a compusu și publicatu acestu memorialu. — „Adunarea conferentiei Romaniloru din Ungari'ă și Transilvani'ă la Sibiu în 12—14 Maiu 1881”. Resultatulu ei. — „Punctulu I alu programei: Autonomia Transilvaniei”. Ratiunea ei de a fi. Teritoriulu. Numerulu locuitoriloru Transilvaniei. — Date istorice despre autonomi'ă Transilvaniei”. Dreptulu seu legislativu înainte cu 591 de ani și după aceea până la 1542. Independenti'ă sa până la 1691. Autonomi'ă sa în cursu de alti 177 de ani. Aparare energioasă a autonomiei prin magiari. — „Uniunea Transilvaniei cu Ungari'ă”, nu fusiunea. — Integritatea teritoriului transilvanu și Partes adnexae. Luptele dietei transilvane pentru acestea până în 1847. — Luptele romaniloru pentru autonomia tērei în 1848, 9. — Vechimea și drepturile natiunei romanesci în Transilvani'ă și Ungari'ă. Escursiune critica asupra documentelor cite de cătra adversari. — Romanii au avutu ab antiquo în teritoriulu Transilvaniei și alu Ungariei districte proprie, voivodi și asia numiti cnesi, ceea ce se adevărescu cu mai bine de sieptedeci documente și cite din istorici. — Voivodi și vicevoivodi

romani în Transilvani'ă și Ungari'ă. Actele diplomatice relative cite. — „Usulu limbei romane”. Escursiune istorica și critica. — „Aplicarea limbiloru în viața publica”. Incerarile desperate de a extermina limbi. — „Legea electorală”, asupritōre și absurda. — „Postulatele conferentiei cuprinse sub Nrii 3—4 și 7 ai programei sale”. — „Punctu 5 alu programei”, despre libertatea religioasă și autonomia bisericeii. — „Ide'ă patriotismului și cultivarea ei”, acēsta și nu exterminarea de limbi pōte se asigure existenti'ă statului pe temel'ă federalismului istoricu, pe care și este fundata monarchi'ă intrēga. — „Dualismulu”. — „Perseverantia natiunei romanesci asupra dreptelor sale postulate”, incepu delu 1687 în aprōpe 200 de ani, sub Leopoldu I, Mari'ă Teresi'ă, Josifu II, Leopoldu II, Franciscu I, Ferdinandu și pāua în epoc'ă de față. Suplicele din 1791, 1834, 1837, 1841—2. Adunarile delu Blasiu. Cele 16 puncte, 26 petitiuni, memorande și proteste. Sub absolutismu. Conferentie și deputatiuni 1861—3. Diet'ă din 1863—4 la Sibiu. Diet'ă din 1865 delu Clusiu. Opiniunea separata. Petitiune. Alegeri la diet'ă de încoronare. Perseveranti'ă delu dualismu incōce, justificata și impusa romaniloru chiaru și prin tractarea loru cea mai vitrega sub sistem'ă actuala, care lipsita de ori-ce controla eficace le amerintia cu perire. Justiti'ă în servitiulu suprematiei nationale. — Epilogu.

Pretiuulu acestui memorialu în tôte limbile în căte apare, este numai 1 fl. v. a., de și tiparirea în alte limbi e impreunata cu mai multe spese. Se pōte cumpară sau de a dreptulu delu librari'ă W. Krafft în Sibiu prin mandate de posta, sau și delu alte librării, cum Nic. J. Ciureu în Brasiovu, Joanu Stein în Clusiu, tipografi'ă „Aurora” în Gherl'ă, alte librării din Buda-Pest'ă, Aradu, Lugosiu etc.

Pretiuurile cerealeloru

și altoru obiecte de traiu au fostu la
7 Novembre st. n. în Sibiu:

Grāu, după cūalitati	1	hectolitrū	fl. 5 40—6 20
Grāu, amestecatū	1	”	” 4 20—5—
Secara	1	”	” 4—4 40
Papusiōiu	1	”	” 6—6 40
Ordiu	1	”	” 3 90—4 30
Ovesu	1	”	” 1 90—2 30
Cartofi	1	”	” 1 40—1 80
Mazare	1	”	” 10—11—
Linte	1	”	” 12—14—
Fasole	1	”	” 6 50—7 50
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	” 74—78—
Untura (unsōre topita)	50	”	” 70—76
Carne de vita	1	”	” 44—48
Odeua 10			—20

„ALBINA” institutu de creditu și de economii.

Publicatiune

în sensulu art. de lege XXXVI din a. 1876. §. 29.

1. **Sum'ă scrisuriloru fonciare** puse în circuliune face cu dio'ă de 31 Octobru 1882 **fl. 519,000.**

2. **Pretensiunile institutului de imprumuturi hipotecari** cari servescu de coperirea acestoru scrisuri fonciari sunt de **fl. 521,066 93 cr.**

3. **Valōrea hipotecelor** luata de basa la susnumitele imprumuturi hipotecari este de **fl. 2.221,938 83 cr.**

4. În sensulu §. 97 din statute **fondulu specialu** pentru asigurarea scrisuriloru fonciari e de **fl. 219,022 84 cr.** acesta e indusu în contu separatu și este plassatu în efecte publice.

Sibiu, 1 Novembre 1882.

(122)

Directiunea.

Conspectulu

operatiuniloru institutului de creditu și de economii „ALBINA”.

în lun'ă Octobru 1882.

Intrate:	Esite:
Numerariu	Depuneri
fl. 25,391.02	fl. 56,285.10
Depuneri	Cambii escomptate
” 89,539.51	” 113,263.60
Cambii rescumperate	Imprumuturi hipotecari și alte impru-
” 108,527.20	muturi
Imprumuturi hipotecari și alte impru-	” 23,615.—
muturi	Interese pentru depuneri
” 4,497.74	” 396.66
Interese și provisiuni	Contributiune și competintie
” 9,576.25	” 1,247.64
Chiria	Dividende
” 86.66	” 390.—
La fondulu de pensiune	Conturi curente
” 56.23	” 92,590.44
Moneta venduta	Salarie și spese
” 41,952.50	” 2,244.73
Efecte	Moneta cumperata
” 8,600.—	” 78,296.39
Conturi curente	Contul de cladiere
” 152,321.40	” 684.14
Diverse	Diverse
” 5,273.50	” 5,359.15
	Interese de scrisuri fonciari
	” 11,677.86
	Saldo în numerariu cu 31 Octobru
	” 59,781.30
	fl. 445,822.01

Sibiu, în 31 Octobru 1882.

Visarionu Romanu m. p.,
Directuru executiv.

J. Lissai m. p.,
Comptabilu.

Editoru și redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.

Sz. 1950/1882

(122)

Tkvi

Arverési hirdetmény.

Az abrubbányai kir. járásbíroság mint telek-könyvi hatóság által közzé tétetik, hogy Krakko i lakos Munteanu Juon végrehajtató Buciumi lakos Toma George Bunduca ellen végrehajtást szenvedő 70 frt tőke és járuléka behajtása végett az abrubbányai kir. járásbíroság területéhez tartozó Buciumi községi 25 számú tjbén foglalt következő ingatlanok felerészben a már korábbi feljegyzett tulajdonigények fenntartásával

Sor-szám	helyrajzi szám	Megnevezés	becs érték és kikiáltat		leteendő bánat pénz	
			fl.	kr.	fl.	kr.
1	39	kaszáló	35		3	50
2	165	rurdu 9 nyillal	215		21	50
3	232	faház 91 szám a. 4 lakreszél	300		30	
4	277	házhely				
	278	kert				
	279	kert	10	01	1	
5	377	kaszáló				
	378	erdő	10	39 ¹ / ₂	1	04
6	390	kaszáló	22	28 ¹ / ₂	2	23
7	397	legelő				
	398	legelő	1	15 ¹ / ₂		12
8	410	erdő				
	411	kaszáló	53		5	27
9	464	kaszáló	10	79	1	10

és tartozékaik felerészben birtoktestenként Bucium községben a községházánál megtartandó nyilvános biroi árverésen 1882 évi Deczember hó 23 délelőtt 10 orakor becs áron alol is a becs ár 10% ának biroi kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni — Vevő köteles az vétel-árnak felét az leütés napjától számítandó 15 nap a más felét az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó négy hét mulva s az ugyan azon naptól számítandó 6% kamattal együtt a Gy. Fehérvári m. kir. adóhivatalnak a 39425 J U M 1881 sz. igazság ügy ministeri letéti szabály rendelet értelmében lefűzetni.

A kir. járásbíroság mint tkvi hatóságtól.

Abrubbányán, 1882 September 19-én.

Gelei Kálmán,
m. kir. járásbíró.

A eca: Joanu Munteanu delu Cricau a castigatu sententia judecatorēsa, în potērea careia pentru datoria de 70 fl. v. a. se voru vinde casa, gradini, locuri de cōsa, de pascutu și padure, ale lui Toma George Bunducu din Buciumu în cerculu Abrudului, în 23 Decembre pe la 10 ore, chiaru și sub pretiulu loru.*

*) Rogamu pe onorabilele auctoritati publice, că se binevoiesca a dă ordinu strictu, pentrucă exemplariile esite din litografiu ori din autografiu se fia multu mai curate, că se se pōta citi, căci multe cuvente esu mai de totu sterse, în cătu sau nicidecum, sau numai cu greutate mare se potu descifrá, că din paleografiu. De altumentrea noi pentru comunicari de acestea multamimu în numele publicului.

Red.